

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 178. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petil-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Na niti.

Na niti visi evropski mir. Le malo vzroka še treba, pa se bo nit utrgala. Tak vzrok je srbsko pristanišče na Jadranskem morju. Vsa Avstrija se je že tresla zaradi malega Drača. Največji veljaki države so se posvetovali cele noči. Nemci so pa kurili in naganjali Avstrijo k vojni, ker so se hoteli znositi najprej nad oslabljenimi Srbi in potem nad vsemi Jugoslovani. Boj germanstva proti slovanstvu, to je zadnji vzrok vsega gibanja in kričanja Nemcev, vse drugo je le pretveza.

Hotel se je najti povod za vojno s Srbi z zadevo Prochaske, avstrijskega konzula v Prizrenu, o katerem so trdili nemški časniki, da so ga Srbi zaprli, zadavili in da so tako kršili mednarodno pravo, ki zahteva, da se zastopnikom držav ne sme delati krivica. Ko bi bili Srbi namenoma kaj takega storili nad zastopnikom Avstrije in bi ne hoteli dati nobenega zadoščenja, potem je po starih običajih vojna neizogibna. Ali v Prizrenu je bila stvar drugačna. Nemci so lagali, da so lahko hujskali na odpor proti Srbiji. Zadeva se preiskuje. Srbski ministrski predsednik Pasić se je izjavil takole: „Kar so dunajski listi pisali, je večidel izmišljeno. Ko smo zavzeli Prizren, se je prebivalstvo pritožilo, da je konzul Prochaska hujskal na odpor proti srbski vojski. Resnica je, da se je streljalo iz njegove hiše na srbsko vojaštvo. Da preprečimo vsak neprijetni slučaj, smo dali konzulat vojaško zastražiti in nimamo nič proti temu, če se dunajski zunanji urad sam prepriča o resničnosti dolžitev. Glede Prochaske za nas ne obstoja nikaka afera. Drač pa bomo zasiedli in vsa balkanska zveza je v tem z nami edina, potem bomo pa počakali, kaj napravi Avstrija.“

Če se vzrok k prepiru in boju išče, se najde. Boljše pa bo za Evropo, če se pusti to iskanje,

kajti evropska vojna bi bila še veliko strašnejša, kakor ona na Balkanu. Avstrija, in še posebno Slovenija, je ne more pričakovati z veselim obrazom. Če ruski vojni minister Suhomlinov pravi: „Mi smo pripravljeni!“ bi to še ne bilo vse. Naša ljuba Avstrija se prav nič ne more zanesti na svojo zaveznico Italijo. Lah nosi pod plaščem nož. Italijanska vlada sicer sklepa zvezo z Avstrijo, resnica pa je, da je italijansko ljudstvo nam nad vse sovražno. Alpini komaj čakajo trenutka. To nam potrjuje zadnji dogodek. V Rimu so se vršile dne 20. novembra, t. j. zadnje sredo, zelo velike protiaustrijske demonstracije. Velikanska množica je demonstrirala zato, ker je Italija preveč prijazna Avstriji. Množica je prodirala celo pred Kvirinal. Kralj in kraljevska rodbina so se morali pokazati na balkonu. Potem je policija preprečila nadaljne demonstracije.

Na zapadu se bliska. Mir visi na niti!

Reforme na Balkanu in naše kmetijstvo.

Vojna na Balkanu bo kmalu končana. Gotovo je, da bodo prinesle zmage balkanskih junakov zaželjene reforme v macedonske pokrajine. Slovenci smo tega veseli, ker bodo naši slovanski bratje rešeni tuškega jarma in se bo zanje začelo sedanjemu času primerno življenje. Po krvavih bojih se začne gospodarsko delo. Pred vsem bo treba oživeti kmetijstvo, ki je podlaga gospodarstva.

Pri nas na Kranjskem se je zadnja leta v primeri s prejšnjim časom mnogo storilo za povzdigo kmetijstva, zlasti za izboljšanje živinoreje. To se tudi pozna v deželi. Mi stojimo v kmetijstvu med Jugoslovani v ospredju. Mislim, da se bo po izpremembah na Balkanu jasno videlo, kako potrebno je bilo naše delo za izboljšanje živinoreje.

Bolgarija in Srbija sta imeli pred vojno lepo urejeno kmetijstvo, posebno v živinoreji nista zaostajali za avstrijskimi deželami. Se lanja vojna jim je pobrala živino. V turških vilajetih ni govora o kmetijstvu ali o urejeni živinoreji. Če se hoče kmetijstvo urediti, je treba pred vsem dobro vpeljane živinoreje. Bolgari in Srbi so pred leti, ko so izboljšavali živino, hodili v Švico po lepo plemensko živino. Denar je šel mimo nas v tuje kraje.

Razmere so se izpremenile. Mi smo v kmetijstvu napredovali. Imamo že dosti lepe plemenske živine. Pri ugodnih cenah se bo zaredilo živine za izvoz. Če bo kmet dobil za živino več denarja, bo imel tudi večje veselje do dela v hlevu. To je seveda mogoče le, če imamo dober trg za izvoz naše živine. In mi smo pri povzdigi naše živinoreje imeli pred očmi balkanski trg, to nam kažejo deželnozborski zapisniki.

Naš kmet danes dobro ve, koliko prinese švicarskemu in pincgavskemu kmetu živina, to ga izpodbuja pri njegovem delu. Tudi mi imamo ugodno zemljo za rejo plemenske živine. Ali kaj zaostaja v tem oziru naša Gorenjska za Švico in Pincgavom? Ali bi ne mogla postati naša Gorenjska, kakor jo pogosto imenujejo zavoljo lepih krajev, tudi po lepoti živine avstrijska Švica? Vse se da doseči z delom in pridnostjo. In denar, ki so ga balkanski narodi nosili v druge kraje, bo prišel k nam.

Da se uresničijo te naše želje, se moramo na to takoj pripraviti. Naše živinorejske zadruge naj se o tem posvetujejo in naj v tem smislu vse potrebno uredijo. V zimskem času je zato dovolj priložnosti. Kjer ni živinorejskih zadrug, naj se ustanovijo. Brez živinorejskih zadrug ni dobro urejene živinoreje, tudi ni urejenih razmer za izvoz živine. Mi se moramo pravočasno na to pripraviti, če hočemo, da bodo reforme na Balkanu tudi nam koristile.

F. D.

PODLISTEK.

Za pokilcem.

Spisal Peter Bohinjec.

Dalje.

„Toda ne mislite, ljudje božji, da je Ivo tat. Odkar je postal poštenjak, je vse konje pošteno plačal —“

„In ljudi pošteno opeharil!“ dostavi zopet eden izmed množice.

„I no, kupčija je kupčija!“ nadaljuje Gliha.

„O, ja!“ oglasi se ženska za njegovim hrbtom. „Mojemu možu je Ivo prodal konja, ki mu je zaprl naduho. Čez mesec dnij je šele moj mož opazil, da je konj nadušljiv. Ivo se je izgovarjal, da on za to ne ve, in da je najbrž moj mož konja prehladil tako, da je dobil naduho.“

„Vlaha Ivota prati ali pa zamorca umivati, je vseeno,“ oglasi se zopet drugi poslušavec. Povej nam rajši, Gliha, kaj ti je Ivo povedal po poti.

Ko Gliha začne uvidevati, da z Ivom ne bo dosti opravil pri verni množici, obrne besedo, rekoč:

„Ako ste tako nezaupni meni, ki sem že tolikokrat gledal božje obličje, tedaj pač nimam vzroka, da bi dalje govoril. Naj vam le bije toča po vinogradih, naj vam črv uničuje žita, naj.“

„Oho, to je naš Gliha!“ zavpije neki mož. „Ta ni naše doline, ta naj se vrne v hribe, odkoder je prišel. Z Ivom se naj brati, mi pa se ne bomo!“

„Res je tako!“ priegnejo drugi za oporekajočim možem, „Ivo ni naš, z Ivom se ne bomo

bratili. Ne bo nam pošiljal tistega bradatega Vlaha v naše vinograde, da jih blagoslavlja, ne bomo se vpisavali v drugo vero!“

„Res je tako! Gliha naj molči! Mi imamo svojega duhovnega pastirja in ta mora držati z nami. Gliha se je odtrgal od svojega gospodarja, Gliha se je uprl svojemu župniku in to ni prav, moške in žene, to je puntarsko! Res je, da je naš gospod župnik Gorenjec, trd mož, res je, da nas javno graja, da odpravlja stare navade, pa tudi stare razvade; svojeglaven je in tišči venomer naprej. Prehude so njegove besede, preostre njegove sodbe, toda, sosedje moji, povejte mi odkrito: kdaj naš župnik ni govoril resnice? Povejte mi, hribci in Krakovci, ali boste hvalili svoje otroke, če vas ne ubogajo? Ali boste zagovarjali svoje posle, gospodarji in gospodinje, če vas zaničujejo? Povejte mi, očetje in matere, ali bodo vaši otroci imeli spoštovanje do vas, ako ga vi nimate do svojega dušnega pastirja?“

Govornik se je ustavil, poslušavci pa so molčali. Gliha si mane roki, dviga oči proti nebu in se nemirno premika.

Ljudje so začeli godrnjati, so se začeli prepirati, eni so vlekli z Gliho, drugi so pritrjevali brinjevskemu Jurku. Ta namreč je bil, ki je ugovarjal bivšemu cerkovniku. Ljudje so kričali, da se je Glihova hišica potresala, lokler se niso ločili. Nekaj jih je ostalo in so vstopili v hišo, drugi pa so odšli izpod košate tepke z Jurkom na pogovor k svojemu župniku.

Cerkovnik Medko se je tudi pomešal med Glihovce z namenom, da bi ugovarjal, pa komaj se je oglašil k besedi, že je pobiral svoje kosti zunaj hišnih vrat.

Javno mnenje se je pa zasukalo.

V.

„Naši predniki, plemenitaši in navadni ljudje so bili tako pobožni, da ni bilo treba ni tožbe, ni pri-sege.“ Fr. Šumi: „Lj. Zvon“, 1884.

Tam, kjer zdaj stoji kapelanija v Škocijanu, sta leta 1725. stali dve hiši, last struške graščine. Tema hišama sta se prištevali dve kmetiji, ki sta obsegali njive na Globušci, pri Sv. treh kraljih, v Gabrniku in v Jezu. Župnik Zalokar je kupil od grofa Karola Juriča iz Strug imenovani dve kmetiji za župno nadarbovino v Škocijanu in določil, da bo opravljal župnik pri podružnici v Dolih vsak petek v postu sv. mašo, pridigo in križevi pot.

Nakup kmetij je pa napravil veliko šuma po župniji. Ljudje so se jezili, da župnik kupuje zemljišča, in so mu podmetali, da je kmetiji kupil iz cerkvenega imetja.

„Varčeval sem več let, da sem prihranil četrtinko nakupa, četrtinko sem podedoval po svojih starših, polovico pa sem se zavezal plačati v desetih letih,“ pripoveduje župnik pri kosilu svojemu kapelanu.

„Jaz vam verjame, gospod župnik! toda ljudje vam ne verjamejo in pravijo, da ste kupili zemlji za cerkveni denar,“ odvrne kapelan.

Vojna na Balkanu.

Srbska bojišča.

Najslavnejše delo, katero so Srbi zadnji teden izvršili, je zavzetje mesta Bitolja, katerega so po štiridnevni bitki dne 19. t. m. dobili v oblast. Turške postojanke so napadli Srbi s štirimi divizijami. Ko so grmeli srbski topovi, je šla pehota v boj. Levo krilo srbske armade je stalo ob reki Črni, vsa bojna črta je pa segala 30 kilometrov daleč. Najprej so Srbi premagali albansko četo pri reki Mali in potem so zavzeli vse važnejše višave okrog Bitolja. Drugi dan bitke je bilo na celi črti strahovito streljanje. Srbska kavalerija je zasedla most čez reko Črno in se je postavila na južni strani mesta. Med tem je razbila pomoravska divizija turško artilerijo na vzhodnem krilu ter zaplenila štiri oblegovavne topove in celo turško gorsko baterijo. V nedeljo so srbske čete prekoračile reko Črno in turško središče potisnile nazaj. Srbska artilerija je zopet imela velike uspehe. Glavne turške utrdbe je vzela srbska pehota z bajonetnim naskokom. Velik del glavne srbske armade se je boril pod vodstvom prestolonaslednika Aleksandra. S to armado se je združil tudi oddelek armade generala Jankovića. Bitka pri Bitolju je bila najbolj krvava, kar so jih imeli Srbi. Turki so se umaknili v mesto. Radi bi bili Turki pobegnili proti Ohridi in proti Serinu, pa so jim Srbi zastavili pot in potem še Grki. Srbsko vojaštvo je moralo premagovati velikanske ovire, ker je vsled neprestane dežja prodiranje po mlakužah bilo zelo težavno in dovažanje živeža skoraj nemogoče. Srbi so po silno ljutem boju pognali Turke proti mestu nazaj. Zvečer so Srbi zavzeli vse turške postojanke in obdali mesto, ki se je moralo udati. V bitkah pri Bitolju je padlo mrtvih in ranjenih Turkov in Albancev 17.000 mož. Tudi srbske izgube so velike.

Vrednost vsega plena, ki so ga dobili Srbi, se ceni na veliko milijonov kron. Turški poveljniki Zeki paša, bivši turški poslanik v Belgradu Fethi paša, Galib paša, Djavid paša in Said paša so položili svoje meče pred srbskega prestolonaslednika. Odvedli so jih kot ujetnike v Skoplje. Vseh turških ujetnikov je okoli 50.000. Zaplenili so Srbi blizu 100.000 pušk najnovejšega sistema, 82 vagonov streliva in 18 vagonov živil. S tem je bila zlomljena glavna turška moč na zapadu. Tiste turške čete, ki so srečno ušle iz bitke pri Kumanovem, so bile pri Bitolju poražene in zajete. Nad Bitoljem vihra srbska trobojnica. Dasiravno je Srbov tudi veliko padlo, okoli 8000 je bilo baje ranjenih in ubitih, vendar je veselje po sijajni zmagi med Srbi bilo nepopisno. V Bitolju

so postavljena srbska oblastva in tja se je iz Prilepa preselil glavni srbski stan.

Črnogorska bojišča.

Črnogorska armada je pod poveljstvom generala Martinovića prodrla od Bele gore in Črnega vrha proti Sv. Ivanu Meduanskemu. Zadnje nedeljo so Črnogorci zasedli Sv. Ivana pristanišče. Turki se niso ustavljali, ampak so se v neredu umaknili. Srbski general Janković še ni prišel do Sv. Ivana. Malisori drže s Črnogorci. General Martinović je imel v mesto slovesen vhod. Prišel se je na svoji ladji v luko Sv. Ivana tudi kralj Nikolaj. Črnogorci so zaplenili veliko streliva in živil. Nato je pa 3000 Turkov poizkusilo pregnati črnogorske čete iz Sv. Ivana. Nastal je boj, ki je trajal več ur. Črnogorci, ki so premagali Turke in jih razpršili, so imeli 100 mrtvih in ranjenih. Turki so zbežali proti Lešu, ki je poldrugo uro oddaljen od Sv. Ivana Meduanskega.

Skozi Podgorico je šel s svojo vojsko Janko Vukotić in jo udaril proti Skadru. Črnogorci bi radi dobili Skader še pred premirjem, da bi ga potem napravili za glavno mesto Črne Gore, pa se jim trdovratno upira. Poveljnik Skadra Essad paša pa je rekel, da mesta ne izroči, ako bi tudi dobil povelje iz Carigrada. Črnogorci pred Tarabošem veliko trpe. Od mraza so vsi otrpnjeni, pa ne smejo napraviti ognja, da bi se ogreli, potem precej prilete med nje turške kroglice in šrapneli. Topovi se jim pogrezajo v sneg in blato.

Na obal Adrije je prišla srbska kolona pod poveljstvom podpolkovnika Bulića in je ondi razobesila srbske zastave.

Mesto Leš ob Jadranskem morju so zasedli Črnogorci in Srbi skupaj. Turke so 19. novembra napadli s topovi in puškami in potem z bajoneti in jih je obležalo 600. General Martinović je dobil v mestu 920 tisoč zlatih lir. Ko je pustil ondi posadko, se je vrnil pred Skader. Srbi so pa šli naprej proti Draču. Črnogorci so na povratku iz Leša dobili v pest blagajno turške pošte s 100.000 kronami.

Bolgarska bojišča.

Bolgarom se je bilo posrečilo, da so zasedli v črti pri Čataldži šest močnih utrd in stoje nasproti glavnemu turškemu taborišču pri Hademkōju. Na severni strani te črte so prodrli macedonski četaši med jezerom Derkosom in Črnim morjem, zasedli okolico mesta Derkosa ter dobili v oblast vodovod za Carigrad. Ta vodovod je namreč speljan iz derkoškega jezera. Prve dni tega tedna se je pa prodiranje Bolgarov ustavilo, v nekaterih točkah so se celo nekoliko umaknili. To je dalo povod turški vladi, da je preplavila svet s poročili o turških zmagah. Resnica pa je,

da je Turška v zadnjih izdihih in da bje smrtni boj. Strahovito kosi Turke še druga žena. Kolera namreč razsaja med turško vojsko pri Hademkōju tako silno, da mrliči kar leže ob potih in jih cele kupe nakladajo na vozove. Za kolero sta umrla tudi že dva turška generala. V San Štefano so en sam dan pripeljali 8000 bolnikov in ranjencev.

Večkrat se je že razglasilo po časniki, da je Drinopolj padel, kar pa ni bila resnica. Turki so že večkrat poizkusili napraviti izpad iz trdnjave, pa se jim ni posrečilo. Bili so zavrtnjeni in so imeli veliko izgub. Mora se reči, da se Turki branijo v Drinopolju pod poveljnikom Šukri pašo prav hrabro. Četudi razsajala v mestu legar in lakota, se ne podajo. Bolgarom in Srbom, ki oblegajo Drinopolj, je pa zadnji teden zelo nagajalo slabo vreme. Vsled vednega deževja je Marica prestopila bregove in poplavlila ravnino, na kateri je stala bolgarska vojska.

Dne 20. novembra so se boji pri Čataldži ustavili. Bolgarski vrhovni poveljnik je poslal Turkom ultimatum, v katerem je rekel, da se bodo sovražnosti zopet pričele, ako Turčija tekom 24. ur ne sprejme postavljenih zahtev. Zahtevalo se je pa, da naj Turčija neha skupaj spravljati vojake in izroči Drinopolj, Skader, Janino in Debar, sploh vso evropsko Turčijo razen Carigrada prepusti balkanski zvezi. Turčija je bolgarske mirovne pogoje odbila. Turški ministrski svet je soglasno sklenil, da naj se z vso silo nadaljuje vojna do zadnje kaplje krvi.

Grška bojišča.

Grki so dne 17. t. m. zasedli otok Skarijo pred Samosom v Egejskem morju in razobesili grško zastavo. Prebivavci so jih navdušeno pozdravili.

Prestolonaslednik Konstantin prodira med velikim deževjem proti Vodeni, Gramatiki in Florini. Pri Katanici in Ostrovu je Turke potolkel in potem zavzel tudi Florino. Od Bitolja je pribežalo proti Florini okoli 30.000 Turkov, a so jim Grki zaprli pot.

Gospodarski del.

V Avstriji manjka denarja.

Pomanjkanje denarja se vedno bolj čuti v Avstriji. Bliža se nam denarna kriza. Trgovci delajo slabe kupčije, ker ljudje vsled pomanjkanja denarja varčujejo in manj kupujejo. To se pri nas ne čuti samo vsled poloma liberalne „Glavne posojivnice“, ampak tudi zato, ker je v Avstriji sploh manj denarja, kakor v drugih državah. Odkod to prihaja? Največ denarja imajo na

„Gospod Matija! Misli so proste, toda vsako trditev treba dokazati, drugače je v mojih očeh tak človek, ki govori brez vsake podlage, ostuden obrekovavec.“

„Ljudje trdijo, da ni mogoče, da bi bili Vi toliko prihranili v nekaj letih, ker potrosite precej denarja.“

„Zase sem jaz sam odgovoren in nisem dolžan, ljudem predlagati računov o svojem gospodarstvu.“

„To je res, toda brez potrebe se ni treba ljudem dajati v zobe, ker so že tako razsrjeni na Vas.“

„Gospod Matija, vi ste pikri! Ali ni to moja pravica, celo dolžnost, da izboljšam slabo stanje župnikovih dohodkov?“ se opravičuje župnik.

„Saj poznam Vašo dobro voljo, gospod župnik, toda slabi časi so zdaj. Vse toži čez nezno visoke davke, ker smo v vednih vojskah, slabe letine se vrste, ljudje stradajo, vi pa šarite, kakor bi se fara topila v samih dobrotah.“

„Vsak umen gospodar kuje železo takrat, kadar je belo. Morda se v sto letih ne ponudi taka prilika za nakup, kakor se je ponudila meni. Pa pustiva to, gospod Matija, saj vem, da bodele Vi sedemkrat bolj sitni in reformatorični, kakor sem jaz, kadar pridete do samostojne župnije.“

Kapelan je vstal od mize in se poslovil.

Župnik hodil po sobi gorindol in premišljuje. Žilice na sencih so se mu napele, ustnici je stiskal in oči so zrle po stenah, kakor bi jih hotele prodreti.

Sestra Polona stopl v sobo. Župnik je bil tako zamišljen, da je ni opazil.

„Kaj pa zopet tuhtaš?“ pravi Polona. „Izbij si iz glave misli, ki te samo mučijo, pa nič ne koristijo. Same skrbi imaš in jezo! Gospodar si vendar ti — ali ne?“

„Prav imaš, Polonica! Jaz sem preveč skrben in preveč občutljiv.“

„Kdaj pa pride naš ljubi Žiga? Komaj že čakam, da se iznebiva sedanjega sitneža. Nobena jed mu ni všeč, nobeno vino dobro!“

„Škof so mi pisali, da Žiga pride jeseni. Do tega časa pa ostanem najbrž sam. No, poletu bom že kako prebil. Pozimi pa ni mogoče, ker je preveč potov.“

„Naš Medko je bil zadnjič na Raki in gospod Žiga mu je pravil, da je njegova mačeha zelo bolna in da utegne oče postati zopet vdovec.“

„No, Kinski se ne bo nikoli iztreznil. Naj mu umrje, se bo pa zopet vnovič ženil,“ odvrne župnik.

„Prijetno bi mu bilo, kakor je Jurku v Brinjevcu, ako bi ostal tako in malo poskrbel za Žigovo posestvo. No, če še gospoda Žigo dobimo v Škocijan, prav prijetno bo,“ modruje Polonica.

„O, te skrbi! Kdaj bo še moja kupčija s struško graščino urejena! Zdaj pa še Hudenje na glavi! Res komaj čakam, da dojde gospod Žiga.“

„Preveč skrbij si res nakopavaš na glavo. Saj ni, da bi moral ti vse izvršiti. Poglej sosede! Kako mirno živijo in se tebi smeja v pest, ko se bodeš s farani.“

„Pusti to, Polonica, ker ne razumeš vsega. Saj se borim pač le za blagor sv. cerkve, ne pa za svojo korist. Ali naj ta sleparski Gliha vlada faro?“

„Kaj ti more? Če so ljudje tako praznoverni, da ga poslušajo, pa naj ga! Ti jim poveš svojo, Gliha naj godlja svojo; se bodo že izpametovali, če prej ne, pa na smrtni postelji.“

Polonica odide iz sobe, vstopi pa cerkovnik.

„Gospod župnik! Brinjevska gospa so nevarno zboleli in prosijo, da jih obiščete.“

Župnika ta vest ni prestrašila. Vajen je bil vsak dan takih naročil. Gre po sv. oije in odide s cerkovnikom proti Brinjevcu.

Brinjevska grofinja je že skoraj nezavestna slonela v naslonjaču. Kap jo je zadela in telo ji več ne služi. Le njene oči še zaupno zro v došlega duhovnika. Prejela je sv. olje, pa je zatisnila oči za vselej. Preden se je župnik povrnil domov, so ji že zapeli zvonovi. Medko je vlekel za vrvi, kakor bi poslušal, kaj pojó zvonovi, kaj zveni tako resno tja v širno plan.

Jurko pa ni poslušal zvonov. Pri Urški je stal v kuhinji in ponavljal besede: „Kaj bo pa zdaj?“

VI.

... Tak čuden je naš rod, tak mnogo zapleten in zavozljan, da ohraniti čistega brez zmed se nikomur moč ni sabo in ne z drugim. In tudi sebi nismo mi sodniki. Živeti, paziti, kako živeti, to je dolžnost najprej za človeka, ker redko prav ceni, kar je naredil, in to, kar dela, skoro ne ve ceniti. Goethe: Ifigenija v Tavrldi.

Sedem mladih nedelj je preteklo in mladi kapelan Žiga Kinski je prišel za kapelana v Škocijan. Eno leto je služboval na Raki, kjer si je pridobil prve izkušnje duhovskega življenja. In

Francoskem in ga tudi radi proti dobrim obrestim drugam posojajo. Veliko milijonov imajo Francozi izposojenih na Ruskem in na Balkanu. Ker je pa Francoska v tripotententi, t. j. v zvezi z Angleško in Rusijo, in je tedaj nasprotnica trozveze, t. j. Nemčije, Avstrije in Italije, misli, da mora nasprotovati Avstriji posebno s tem, da ji noče posoditi nič denarja. Mi smo tedaj s Francosko v denarni vojni, katero hudo čutimo. Ker pri nas ni nobene prave podjetnosti, avstrijske rente (državni papirji) padajo. Avstroogrška banka je bila vsled pomanjkanja denarja primorana zvišati obrestno mero na 6%. Avstroogrška banka je omejila izdajanje zlata. Ker zlati denar gre v državne blagajne, ga zadnji čas ni skoraj nič več med ljudstvom.

Zveza z Nemčijo nas tedaj stane lepe svote, ker se bojuje z denarjem tudi proti nam Francoska, stara sovražnica Nemčije. Resnica je: ena najbolj mirnih, a najbolj izdatnih močij je moč zlata.

Zapravila je Avstrija okoli 500.000.000 milijonov kron, ko je zasedla Bosno in Hercegovino. In še zdaj ima Avstrija za te dve deželi, zlasti za zgradbo novih ondodnih železnic, velikanske izdatke, to pa tembolj, ker jo po znanem krivičnem ključu, katerega se drži po pogodbi z Ogrsko, zadeva preveliko plačevanje. Ako se zdaj poleg tega spustimo še zaradi samostojnosti Albanije ali zaradi kakega s peskom zasutega malega pristanišča v Jadranskem morju v boj s Srbijo, oziroma z Rusijo, potem lahko pride naša nekdanja mogočna Avstrija na beraško palico. Nič nam ne bo pomagalo, če bodo oblastva navijala davčni vijak.

Naša industrija, obrt in trgovina nujno zahtevajo, da ponesejo na Balkan ljubezen namesto sovraštva in da si na ta način gospodarsko opomoremo.

DOPISI.

Iz radovljiskega okraja. Dvoje učiteljskih zborovanj smo imeli pretekli torek v našem okraju. V lepi dvorani Kat. del. društva na Jesenicah se je zbralo kaj lepo število vrlih krščanskih učiteljc in učiteljev, ki so zborovali pod predsedstvom nadučitelja g. Petriča. Dovišeno predavanje g. J. Slapšaka o moderni ženski je zelo zaslužno hvalo in priznanje. Shoda se je udeležilo častno število gorenjskih duhovnikov, med njimi g. poslanec župnik I. Piber. Tako na Jesenicah. — Na Bohinjski Beli pa se je zbralo v gostivni 23 liberalnih učiteljc in učiteljev, ki jih je spravil skupaj slavni Hribarjev vzgojitelj mo-

sedaj se je vrnil v svojo domačo župnijo, sedaj je došel k svojemu dobrotniku in prijatelju. Z lepimi načrti v glavi, z mladeniškim ognjem v srcu je nastopil novo službo. Njegov nastop je dobro vplival na razdrte razmere v župniji, kakor blagodejen dež, ki porosi in napoji suho zemljo.

„Kakor bi me bil očaral,“ je zdihnil mladenič, ko je šel od izpovednice.

„O, kako so prijazni!“ je rekel moškiček, ko se je malo pomenil na potu z mladim kapelanom.

„Kakor bi rožce sadili na prižnici,“ so rekle ženske, ko so šle iz cerkve.

„Ta pa zna!“ je pravil stari Gliha svoji ženi. „Ta bo obrnil še župnika. Nova metla dobro pometala!“

„Le nikar ga ne draži, Gliha! Ta ti pogleda v srce. Ravno take oči ima kakor njegova mati. Ti je nisi poznal — a pač! Jaz sem služila tri leta na Hudenjah in vem, kaj so bile oči rajne graščakinje. Malo je govorila, toda pogledala je tako, da je že vsak iz oči bral, kaj hoče. Dobra ženska je bila, v zakonu pa ni bila srečna. Surov in pust človek je bil tisti Kinski; zato pa je nazadnje tudi dobil plačilo. Drugega mu ni zapustila, kakor samo vinogradek v Pijavi gori. Vse drugo je podedoval naš kapelan,“ konča Glihova žena.

„Čemu je treba duhovniku toliko zemljišča? Ravnotak lakomnik bo na zemljo, kakor je župnik.“

„Ne govori tako! Ti res ne boš prej miroval, dar azdražiš tudi kapelana. Pusti to, kar je bilo. Če se spraviš na kapelana, boš zaigral še tisto malo zaupanja, ker ga imaš pri ljudeh.“

„Le pomisli, Gliha, da bo treba umreti. Škoda, da nisi bil pri deseti maši v nedeljo in bi bil slišal, kaj človeku ostane po smrti.“

Gliha je molčal. Led se je tajal in rekel je:

Šenjski, neizogibni Jožef Korošec. Pri kozarcu vina se je dalo kaj navdušeno govoriti o zboljšanju učiteljskih plač, o draginskih dokladah ter tožiti o žalostnih časih, ki jih uživa v 20. stoletju liberalni kranjski učitelj. Druge nesreče ni bilo.

Mošnje. Bivši nadučitelj Korošec je tu veliko let politično slepomišljal s svojo „narodnostjo“ ter izkoriščal za liberalizem mošenjsko Mlekarno. Sedaj, ko je že davno pobral šila in kopita in odšel na Bohinjsko Belo prodajati svojo gospodarsko modrost, nam pa pošilja svojo boljšo polovico dol begat naše zadržnike, ki Mlekarni oddajajo mleko, in vabit mladi svet na zabave in ples. Naj se vendar ženska izpametuje in naj opusti to, če ne, jo bo treba enkrat jasneje poučiti, da je občina že do grla sita te vsiljivosti. Občina ne more trpeti nočnega vasovanja po gostivnah, kjer se brez dovoljenja prirejajo plesi.

Selca. Letos priredi kat. slov. izobraževalno društvo zopet Miklavžev večer. Lansko leto je, kakor znano, moral vsled volitev odpasti. Zato se tem potom vabijo k obilni udeležbi vsi, ki žele svojim malim, da jih Miklavž obdari. — V ponedeljek dne 25. novembra, se poroči Uršula Semen, prva igravka selškega odra, s Francetom Beštrom iz ugledne Mohorjeve rodbine na Jamniku. Značajnemu paru želimo veliko božjega blagoslova v novem stanu.

Politični obzor.

Veseli dogodek v cesarski rodbini. V gradu Wardholz pod Semeringom je bil dne 20. t. m. rojen sinček nadvojvode Karla Franca Jožefa in nadvojvodinje Zite. Mladi princ bo dobil ime Franc Jožef in bo tretji avstrijski prestolonaslednik. V ponedeljek bo krst. Za botra bode cesar Franc Jožef, ako bode pa cesar zadržan, nadvojvoda Franc Ferdinand.

V avstrijski delegaciji so dne 21. t. m. slovanski delegati izražali simpatije za balkanske narode, socijalni demokrat Tomašek je pa govoril proti vojni. Ogrska delegacija se je izrekla za nadaljevanje trozveze. Sprejel se je proračun za vojsko.

V Budimpešti so se dne 18. t. m. cel dan višile ministrske konference, katerih sta se udeležila vojni minister Auffenberg ter avstrijski in ogrski minister deželne brambe.

Avstrijska diplomacija je prišla v zagato glede politike na Balkanu. Doslej je vedno računala z ljubim prijateljem Turkom kot edino odločujočim gospodarjem Balkana. Naenkrat so pa dorasli in postali polnoletni krščanski slovanski narodi, proti katerim je Avstrija doslej kazala premalo prijaznosti, ker je vedno le igrala vlogo policajca v brambo Turčije. Sedaj, ko je izginila Turčija, visi balkanska politika Avstrije v zraku in zato tako čudni pojavi. Naši politiki so vedno posnemali le Pruse v germaniziranju Slovanov in niso hoteli Slovanom priznavati ravnopravnosti. To je veljavo Avstrije na Balkanu zelo skrhalo.

„V nedeljo pojdem jaz k deseti maši. Župnik samo zmerja farane ali pa oznanjuje tlako.“

„Bodi no tiho o tem, saj morajo duhovniki tudi živeti. Angelji niso. Če pa naš župnik ošteje, je pač to njegova dolžnost, kadar smo vredni. Brez napake ni noben človek, tudi ti menda ne.“

„Le pomisli, če je to prav. Brezarjevega Tončka je v nedeljo kar po imenu poklical s prižnice. Ali je to prav? Sina tako veljavnega moža, kakor je Brezar iz Logič, pa ga gre tako sramotiti! In kaj je že napravil? Tisti zijalasti Barbi iz Hrastulj je pod korom odstrigel petelinčke na peči.“

„Prav je imel po eni strani. Kaj se bo takole smolasto babše postavljalo! Pokoro naj dela! Tonček le to nima prav, da je to v cerkvi napravil. Mladina mora biti v strahu.“

„E, kaj, saj bi ga bil župnik lahko poklical k sebi, če ga je hotel pokarati. Jezen je na starega, pa je sinu napravil to sramoto.“

„Gliha, saj so tudi v starih časih delali očitno pokoro. In ali ni boljše, če naredi župnik s takimi tiči kratek račun, kakor da bi koga pošiljal v Radelco in bi radelški graščak imel z njim opraviti. Le pameten bodi in nikar samo tega ne premišluj, kako bi župniku življenje grenil. Kar je bilo, je bilo, Gliha! Pozabimo!“

Kar pritise nekdo na kljuko. Vrata se odpro in v izbo stopi Vlah Ivo.

„Maziti Bog, Gliha! Čul sem, da namerjaš zopet iti na božjo pot v Ahen. Pa sem sklenil sam pri sebi, da bi tudi jaz šel gledat čudodelne svetinje. Zdi se mi, da pred 25. leti nisem še tako spoznal samega sebe, kakor zdaj. Pokoro bi rad naredil tako, da bi šel gorak v nebesa, kadar me Bog pokliče.“

„Kaj te je tako presunilo, Ivo?“

Dalje prih.

Odslej se bodo pač ti diplomati morali pečati z mislijo, da veljave Avstriji ne bodo pridobili ne Židje, ne Madjari in ne Vsenemci, ampak le prijateljstvo s sosednjimi slovanskimi državami. Pazi naj Avstrija tudi na to, da njene politike ne bode vodila ogrska prostoziidarska loža, marveč avstrijski katoliški duh. Na Turčiji ima Avstrija vzgled, kako loža, katere učenci so Mladoturki, vodi državo v propad. Taki učenci lože so pri nas svobodomiselci in rdečkarji, ti zagrizeni sovražniki prestolov in državnega reda.

Cuvaj je najel 4000 ljudij, ki so prišli k njemu z raznimi prošnjami iz vse dežele. Cuvaj se jim je zahvalil, da so prišli v tako obilnem številu. Udana garda se mu je zahvalila za njegov govor in poljubila roko. To komedijo uganja Cuvaj zaradi tega, ker je dobil v osebi generala Rhemena nekakega kontrolorja nad svojim razvpitim delovanjem.

Bolgarska ima za vojno dovolj denarja. Bolgarski finančni minister je dobil mnogo ponudb od raznih bank, ki so pripravljene, dati večja posojila. Bolgarska je ponudbe odklonila, češ, da ima dosedaj še dovolj denarja na razpolago. Francoska je baje pripravila Bolgarsko k vojni proti Turčiji. V soglasju z vlado so francoske banke dovolile Bolgarski veliko posojilo za vojno, francoske tovarne so ji pa poskrbele izvrstne topove.

Proti vojni na Balkanu so napravili zadnjo nedeljo socijalni demokratje protestne shode po vseh gornjeitalijanskih mestih. Na shodu v Milanu je pred veliko množico govoril avstrijski poslanec Glöckl.

Socijalisti v Berlinu. Zadnjo nedeljo so imeli nemški socijalisti v Berlinu shod, na katerem je govoril tudi voditelj francoskega socijalizma Jean Jaurès, in sicer v nemškem jeziku. Govoril je proti vojni sploh in rekel, da bi bila norost zavoljo pristanišča na Jadranskem morju zanašati vojno v Evropo. Omenil je tudi socijalistično modrost, da bi na Balkanu ne bilo treba vojne, ampak naj bi bila volk in ovca napravila zvezo, tako da bi balkanske države v to zvezo privzele tudi Turčijo, pa bil mir. Znano je, da vse velesile niso mogle Turkov pripraviti do tega, da bi s kristjani čedno postopali in jih nehali moriti, zato je tudi vse socijalistično modrovanje velika budalost. Vojna je sicer huda stvar, vendar pa, kadar drugače ni, mora odločiti meč.

Rusija se oborožuje. Angleški listi poročajo iz Odese, da se v Rusiji silno naglo vrši mobilizacija in da je 400.000 vojakov rezervistov, ki bi bili morali biti že odpuščeni, pridržanih pri vojaki. Nekateri trdijo, da car s politiko Sasonova ni zadovoljen.

Ruska duma. V Petrogradu se je pričelo zasedanje četrte ruske državne dume. Med zastopniki te dume jih pripada 140 desnici, 79 oktobristom, 74 narodnjakom, 61 kadetom, 33 naprednjakom, 14 Poljakom, 13 socijalistom, 5 mohamedancem in 7 k nobeni s'ranki. V dumi je 42 duhovnikov. Desnica je pridobila 94 mandatov. Oktobristi pa so jih izgubili 52.

Vlada na Turškem je odkrila zarote Mladoturkov in je dala zapreti dosedaj že 90 voditeljev in vplivnih članov mladoturške zveze. Ti voditelji so namreč z veliko gorečnostjo v vseh vojašnicah agitirali proti vladi in pridobivali vojake, da bi pri naskoku zarotnikov stopili na njihovo stran. Mladoturški list „Tanin“ je hujskal zoper vlado in v njegovem uredništvu so dobili veliko letakov, na katerih se je grdo zabavljalo proti velikemu vezirju Kiamil-paši in proti drugim vladnim dostojanstvenikom. Mnogo Mladoturkov je pobegnilo v Švico, Hussein Džavid pa v Bukarešto, kjer bo odslej izhajal „Tanin“. Dva urednika „Tanina“ je turška vlada že obsodila na več mesecev ječe, bivšega poslanca Ubea Tulo je pa obsodila na pet let trdnjavske ječe.

Carigrad je zastražen od inozemskih ladij, ki varujejo ondote Evropejce. Izkrkali so v Carigradu Avstrijci 180, Francozi 400, Rusi 600, Angleži 250, Nemci 360, Španci 120, Italijani 300, Romunci 50 in Nizozemci 50 vojakov.

Arabci v Kairu so imeli shod, na katerem so zahtevali, da naj se ustanovi sirsko-arabsko kraljestvo, ker Turčija ne more več braniti interesov arabskega naroda.

Mongolska je postala samostojna država. Po pogodbi z Rusijo se je podala pod ruski protektorat, vsled česar je Rusija dobila na vshodu velik vpliv.

Novičar.

Volitve v delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Trstu. Za dan 30. decembra t. l. so razpisane nadomestne volitve za delavsko zavarovalnico proti nezgodam v Trstu ter bodo obrtni delodajavci te dni prejeli od vods'va zavarovalnice glasovnice naravnost po pošti. Te volitve so tako za delodajavce kakor za delojemavce največje gospodarske važnosti. Uspeh je pri teh volitvah le mogoč, če se složno in enotno postopa ter vsi gospodarji in službojemavci store svojo dolžnost. Nujno opozarjamo zategadel vse obrtne delodajavce, da dobro hra-

nijo došlo jim glasovnico dotlej, da dobijo poziv in navodilo, kako jim je postopati pri teh volitvah

Glasovnice za občinske volitve. Upravno sodišče je razsodilo, da so glasovnice, ki poleg pečata deželnega odbora nosijo tudi občinski pečat, veljavne, in da je vsaka glasovnica, katere volivcu ne izroči občina, neveljavna

Kameleon, ki sliči na ime „Slov. Narod“, je vsled politike dr. Šusteršiča postal čisto zmeden. Oni teden se je silno jezil nad „otročjo“ politiko dr. Šusteršiča in v kvasil, da bo obstrukcija slovenskih poslancev v proračunskem odseku vzrok, če Cuvaj ne bo odpravljen iz Hrvaške. Te dni je pa prinesel naslednje poročilo: „V tem kritičnem položaju je dr. Šusteršič s svojimi pristaši odnehal od obstrukcije, dasiravno je dobival iz Dalmacije brzojavke, ki se nanašajo na neznočni režim, in dasiravno te brzojavke zahtevajo najostrejši nastop proti režimu, je vendar dr. Šusteršič koketiral z vlado.“

„Kar more, to mož je storiti dolžan!“ Neki kapelan je pred skladiščem na litijskem kolodvoru med kmete kmečke zadrage delil žlindro. „Slov. Narodu“ se to zdi nedostojno in pravi, da naj kapelan take reči pusti pri miru ter raje uči verske resnice in ljudstvo navaja k dobremu. O, ta živa hinavščina! Liberalcem verske resnice smrde. Liberalci bi popolnoma zbesneli, ako bi jih duhovni vedno učili verske resnice. Če pa duhovniku kaj časa ostaja čez opravila, ki mu jih veleva stan, pač dobro delo opravlja, ako ljudstvo navaja k dobremu kmetovanju. Ravno tega pa liberalci, ki sovražijo kmeta, ne morejo strpeti, da bi kdo kmetu pomagal.

Prvi izkaz daril za Rdeči križ balkanskih držav v Kranju. Odbor je prejel do 20. t. m. v denarju daril v skupnem znesku 1570 K 96 vin.

Za katoliške misijone na Bolgarskem se je nabralo v Kranju 124 K.

Balkanski odsek Apostolstva sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je izdal poziv in prošnjo našim Slovenkam, da bi nabirale milodare za ranjence na Balkanu. Priporočamo prav toplo to zadevo vsem Gorenjкам.

V Idriji pogrešajo Avgusta Šabeca, učitelja na rudniški šoli. Bil je blagajnik bolniške blagajne, pa svojih knjig baje ni imel zelo v redu.

Umrli je v Šmihelu pri Novem mestu častiti g. Anton Peterlin, župnik-zlatomašnik, duhovni svetnik in občinski odbornik, v 80. letu starosti dne 21. t. m. za šenom. Ustanovil se je po njegovem prizadevanju v Šmihelu zavod šolskih sester.

Razpis učiteljske službe. Na ljudski šoli v Kovorju, ki se je razširila na dva razreda, je drugič razpisano drugo stalno učno mesto s postavnimi prejemki do 5. decembra t. l. Prošnje, vložene vsled natečaja z dne 2. junija 1912, ostanejo v veljavi tudi za ta razpis. Prošenci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so za šolsko službo telesno popolnoma sposobni.

Zadnje žrebanje turških srečk v tem letu se vrši dne 1. decembra t. l., pri katerem bo izžreban glavni dobiček 400.000 frankov in veliko drugih večjih in manjših dobitkov. Kdor še nima turške srečke, naj hiti, da jo pravčasno naroči in si s tem v slučaju glavnega dobitka zagotovi veselo božične praznike. Mesecni obrok znaša samo 4 krone 75 vin, ki ga zmore pač vsakdo, ki ima namen nahraniti vsaj 230 kron, ki jih vsaka turška srečka mora zadeti, če mu že sreča ne nakloni glavnega dobitka. Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Na tedenski semenj v Kranju dne 18. t. m. je bilo prignanih: 115 glav domače govede (za mesarja 70), 8 telet, 13 glav bosenske govede, hrvaške govede 00 in 69 domačih prešičev ter 0 domač kozel in 00 domačih ovac. — Za kilogram žive teže: za pitane vole 88 v, za srednje pitane vole 80 do 84 v, za nepitane 78 do 82 v, za bosensko goved 84 v, za teleta 1 K 00 v, za pitane prešiče 0 K 00 v, prešiči za rejo 1 K 18 v. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 23 K; ječmen 22 K; oves 22 K; koruza 22 K; ajda 26 K; proso 22 K; krompir 5 K 50 v, fižol (rdeč) 26 K, koks 30 K, detelja 1-60 K, slanina 2— K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3-20 K, jajce 12 v, seno 6-50 K, pšenična moka 36 v, kaša 36 v, ješprenj 34 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (24.) 26. pob.; ponedeljek (25.) sv. Katarina; torek (26.) sv. Konrad; sredo (27.) sv. Vergilj; četrtek (28.) sv. Eberhard; petek (29.) sv. Saturnin; sobota (30.) sv. Andrej.

* * *

V Pazinu se je otvorilo dne 18. t. m. zašebno hrvaško žensko učiteljsiše.

Dunajska „Reichspost“, ki je še pred kratkim v ognjevitih člankih proslavljala junaške zmage Srbov, sedaj najbolj goreče piše za to, da bi Avstrija napadla Srbijo.

Znani nemški kričač Wolf, ki Avstriji prodaja sladkor, Nemčiji pa srce, je svoji nemški oholosti dal duška s tem, da je v delegaciji ne-

sramno napadel Jugoslovane zaradi patriotskih čuvstev. Taki ljudje kakor je Wolf, naši državni največ škodujejo.

V Zagrebu bo začel izhajati nov hrvaški katoliški dnevnik, ki je že dobil trdna tla.

Okrožnica sv. Očeta. Sv. Oče Pij X. je izdal na škofo za delavce v Nemčiji okrožnico, s katero določa razmerje delavskih organizacij do katoliške cerkve. Na grobu sv. Bonifacija v Fuldi zbrani škofje in nadškofje Nemčije so dne 5. t. m. to okrožnico slovesno proglasili.

V Vatikanu je sv. Oče osnoval veliko šolo za 1600 otrok. Ker Vatikan ni pod italijansko državno oblastjo, tedaj se smejo otroci na tej šoli učiti poleg drugih predmetov tudi krščanskega nauka, kar je na italijanskih državnih šolah zabranjeno.

Zagreb ima 79.000 prebivavcev in sicer: 63.245 Hrvatov in Srbov, 5140 Slovencev, 4028 Madjarov in 4458 Nemcev.

V Černigovu na Ruskem so bogoslovci ondotnega pravoslavnega semenišča napadli svojega vodjo in surovo z njim ravnali. Sv. Sinod je zadnja dva letnika bogoslovcev izključil in 60 jih je svetna sodnija dala zapreti.

Na Havajskem otoku je umrl milosrdni brat Josip Dutton, ki je veliko let požrtvovalno stregel ondotnim gobovcem. Nazadnje so se gobe prijele tudi njega in umrl je kot junak na polju krščanske milosrčnosti. Bil je prej protestant in vojak v ameriškanski vojski, potem je postal katoličan in redovni brat.

Kaj pa dela turški sultan? Turški sultan Mehmed dolgo časa prav nič ni vedel, kaj se na bojišču godi. Verjel je, kar so mu poročali skopci in ženske v haremu. Ko so Bolgari prišli do Čataldže, je bil silno iznenaden in prestrašen, pa se je potolažil s tem, da se je dobro napil. Kadar mu kdo kaj neprijetnega pove, začne jokati. Da bi bila Turčija Tripolitnijo izgubila, tega še sedaj ne verjame in pravi, da to pripovedujejo le tuji. Turkom sovražni časopisi. Čedne razmere so na Turškem!

Lješ (Alessio) je mestece s 3000 prebivavci, južno od Skadra, blizu iztoka Drina v morje. Tu je sedež katoliškega škofa, v čigar škofijo spada v mestu 1000, v okolici pa 13.000 duš. Škof biva v Kalmeti. Krasno leži grad nad mestom.

Ohrida je mesto v bitolskem vilajetu in leži krasno na griču Ohridskega jezera. Tu je sedež kajmakama ter bolgarskega in grškega škofa. Mesto ima 10.000 prebivavcev, šest mošej, štiri cerkve ter več turških, bolgarskih in grških šol. Ljudje se pečajo z obrtom, vrtnarstvom in ribištvom. Mestu je dal ime bolgarski knez Bogoris, ki ga je l. 861. premagal. Ko je bil leta 1018. bolgarski car Samuel premagan, je prišlo mesto v oblast grškemu cesarju Bazileju. Ohridsko jezero je 40 km dolgo, 15 km široko in 286 m globoko. V njem je veliko postrvi. Na južni strani raste vinska trta in izvrstno sadje.

Janina, glavno mesto in središče Epira, ima okoli 30.000 prebivavcev, 14 mošej, 7 grških cerkev, 2 sinagogi in gimnazijo. Med prebivavci je veliko Slovanov in Albancev, največ pa Grkov. V mestu biva več konzulov. Industrija, katero imajo v rokah Grki, je zelo razvita, živahna je tudi trgovina. Pred mestom je trdnjava, ki je bila nekdanj mogočna, pa je precej propadla. Janino si je bil podrgel srbski car Stefan Dušan, l. 1422. so jo dobili Turki. L. 1788. si jo je osvojil Ali paša, ki je tu samostojno vladal 25 let, potem je pa, ko je bil Ali umorjen, zopet pripadla turškemu sultanu.

Šrapneli in granate. Vsedanji vojni igrajo šrapneli in granate strašno vlogo. Vse kaj drugega so, kakor kroglice iz pušk. Iz puške prileti kroglica z veliko močjo in prodere včasih dva ali tri vojaka naenkrat. Rane, prizadete od teh krogelj, se vendar naglo celijo. Šrapnel je pa kroglica, ki se razleti na drobne kosce v zraku, preden prileti na mesto. Na trenotek mora biti natanko preračunjeno, kdaj bo šrapnel priletel na kraj, kamor je bil namenjen, kajti kadar se razpoči, se iz njega razkropi 2—300 svinčenih kroglic, ki napravljajo, ko prilete na četo, velike poškodbe. Te kroglice šrapnelov nešo seboj v telo koščke obleke in rane zastrup. Še strašnejše so pa poškodbe, katere napravljajo granate. Granate se ne razlete v zraku, ampak takrat, kadar udarijo na kak predmet. Kosci granat povzročijo strahovite rane. Turki imajo bolj slabo in vlažno strelivo; zato večkrat ne dosegaajo uspehov, ker se granate nočejo razpočiti. Sedaj so pa dobili Turki sveže strelivo in pri Čataldži turški šrapneli grozno kosijo bolgarske čete.

Novejše vesti.

Dunaj, 22. novembra. Sinoči je odpotoval prestolonaslednik Franc Ferdinand v Berlin. Tam ga bodo izredno slovesno sprejeli. Pričakoval ga bo na kolodvoru cesar in nemški princ. Danes popoldne se odpeljejo na lov, kjer bo navzoč tudi nemški državni kancelar. V soboto zvečer se Franc Ferdinand povrne na Dunaj. Ta obisk ima politični pomen. Zadnje dni je bil nemški poslanik pl. Čirški na posvetih v Budimpešti.

Berolin, 22. novembra. Vsi listi trdijo, da ima obisk Franca Ferdinanda politični pomen in da se bode sedaj odločilo, kaj bo z vojno.

Dunaj, 22. novembra. V kratkem se bodo zbrali Albanci in proglasili neodvisnost Albanije. „N. Fr. Presse“ piše, da bodo vsi evropski kulturni narodi k temu ploskali, ker bodo potem tudi ti rodovi prišli do civilizacije. O ruski vojni proti Avstriji pa pravi ta list, da bi bila taka vojna, ko bo razdeljen Balkan, največja neumnost svetovne zgodovine.

Dunaj, 22. novembra. Francoski oficijozni časopis „Temps“ piše Avstriji sovražno zaradi Albanije, češ, da se je Avstrija svoj čas upirala reformam v Albaniji, sedaj pa zahteva njeno samostojnost, ker bi rada Albanijo pozneje sama zasedla. Na Dunaju slutijo, da je navdihnil ta članek ruski poslanik v Parizu.

Budimpešta, 22. novembra. V zadnji seji avstrijske delegacije je predsednik Merveldt izrekel nado, da se bodo naše zadeve na Balkanu rešile mirno, četudi je nebo še prepreženo z oblaki.

Dunaj, 22. novembra. Semkaj je došel posebni vlak s 1000 Bolgari, ki so došli iz Amerike.

Cetinje, 22. novembra. V Skadru je hotelo iz turške vojske pobegniti 12 krščanskih vojakov. Mestni poveljnik jih je dal ustreliti s strojno puško.

Belgrad, 22. novembra. Avstrijski poslanik Ugron se hodi pritoževati k Pasiču zaradi čudnega obnašanja Srbov do avstrijskih konzulov Prochaska in Tachyja. Srbska vlada se je namreč bala, da bi ljudstvo tema dvema konzuloma, ki nista Srbom prijazna, ne storilo kaj žalega, zato je ukazala zaščititi konzulata v Prizrenu in v Mitrovici in je zapovedala vojaškim patruljam, da naj spremljajo ta dva konzula, kadar pojmeta iz hiše. To se je Tachyju zdelo nečastno in je iz Mitrovice odpotoval v Budimpešto. Konzul Prochaska, o katerem se je na Dunaju govorilo, da je zaprt ali umorjen, kar pa ni resnica, je brzojavil iz Prizrena listu „N. Fr. Presse“, da se dobro počuti, zato je čudno, da ga avstrijska vlada ne more najti. Trdi se po Belgradu, da se je iz konzulata streljalo na Srbe, ko so zavzeli Prizren, in da so vsi tuji konzuli prišli srbskega poveljnika pozdravit, ko je zavzel Prizren, samo Prochaska ne. Stvar se zdaj preiskuje.

Sofija, 22. nov. Pri Varni so bolgarski torpedni čolni napadli s torpedami turško križarico „Hamidie“ in jo zelo poškodovali.

Carigrad, 22. nov. V središču so se morali Bolgari umakniti, tako tudi pri Derkosu, kjer so hoteli prodreti. Turki so vjeli ranjene Bolgare. Bitka je zelo krvava.

Carigrad, 22. novembra. Turki so veseli, ker so se Bolgari umaknili. K Čataldži dohajajo nove čete iz Azije.

DRUŠTVA.

Izobraževavno društvo „Kranj“ v Kranju priredi v nedeljo, dne 24. novembra 1912 točno ob pol 8. uri zvečer v „Ljudskem Domu“ v Kranju proslavo desetletnice svojega obstanka s temle sporedom: 1.) Govor. 2.) Ribičeva hči. Spevoigra. — Spisal dr. Ivan Pregelj. 3.) „V veselju“ — igra kvartet klavijoline. 4.) A Nedved: „Na tujih tleh“ — solospjev s spremljevanjem klavirja; poje gdč. Mici Mohor. 5.) „Slovenka na beneški meji“ — kvartet klavijoline. 6.) A. Nedved: „Pogled v nedolžno oko“ — solospjev s klavirjem. 7.) Dav. Jenko: „Naprej“ — kvartet klavijoline. 8. Iv. pl. Zajc: „U boji!“ — kvartet klavijoline. Veselica se bo vršila pri pogrnjenih mizah. Vstopnina: Za društvene člane 60 vin., za nečlane 1 K, za mladino 30 vinarjev. Vstopnice se dobivajo v knjigarni „Ilirija“ in zvečer pred prireditvijo pri blagajni. K najobilnejši udeležbi vabi odbor.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Mučen glavobol, kakor tudi pomanjkanja spanja se največkrat pojavi vsled prepočasnega prebavljanja. — Iz znanstvenih poročil posnemamo, da se na c. kr. dunajski kliniki za živčne bolezni najraje uporablja naravna Franc Jožefova grenčica vsled tega, ker Franc Jožefova voda, že v malih količinah zavžita, nalahko odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov. 24

Bolne v ušesih, ki trpe na gluhosti, tečenju iz ušes, šumenju po ušesih in začasnem ogluščenju, posebno opozarjamo na zdravilne učinke višjega štabnega zdravnika in fizika dr. G. Schmidta ušesno olje, ki se uporablja že okrog 30 let z najboljšim uspehom. To ušesno olje se je izkazalo proti bolečinam v ušesih kot zelo dobro sredstvo. Dobiva se v vseh lekarnah in kakor razvidno iz današnjega inserata, v Celovcu, na Novem trgu.

Pozor, zbravci las!

Kupujem

335 2—1

zravnane in lepe, ostrižene lase več barv po najvišjih cenah. — Prosi se za vzorce.

Ponudbe je pošiljati na: **Henrik Ozek**, trgovina z lasmi, Leitmeritz a/E.

Za smeh in kratek čas.

Izdal se je. Konjski barantač: „Če konju kaj manjka, naj bom precej tako gluh, kakor je konj!“

Sorta A: „Pes, ki sem ga od vas kupil, je psical!“ — B: „To je sorta; njena mati je bila tudi psical!“

Pred sodiščem. Zagovornik sodnikom: „Če se že en sodnik lahko moti, kaj šele trije!“

Napak razumel. Sodnik: „Povejte sedaj, kaj vam je ljubše: ali dva dni zapora, ali deset kron? — Zatoženec: „Če mi je dano na izbiranje, bi prosil deset kron!“

V šoli. Profesor: „Kaj spada k testamentu?“ — Dijak: „Mrlič in pa premoženje!“

Luna se je poboljšala. Prvošolec: Tukaj berem: Luna mendax, luna laže. Ti povej mi no, zakaj so Rimljani rekli, da luna laže? — Četrtšolec: Kadar je zadnji krajec, ima obraz podoben črki C in s tem pravi: „Cresco“, rastem, vedno več me je. To je laž, kajne? Ravno tako luna laže, kadar je prvi krajec. Obraz je podoben črki D in pravi: „Decresco“, upadam, vedno manj me je.“ Prvošolec: Slovencem pa luna ne laže več. Kadar je zadnji krajec, pravi: „Črkam“, kadar je prvi krajec, pa pravi: „Debelim se.“

A: „Koliko je ura?“ — B: „Dvanajst!“ — „Hvala, sem mislil, da je že več!“ — B: „O, pri nas ni nikdar več, kakor dvanajst, potlej se začne zopet od kraja!“

Njemu je pomagalo. Zdravnik, ki je znašel pomoček zoper revmatizem, je zelo obogatel. Njegov prijatelj ga vpraša skrivaj, če res kaj pomaga. — Zdravnik: „Gotovo, — vsaj meni je pomagalo!“

Pred sodiščem. Sodnik: „Vi ste bili zaradi beračenja in tatvine že večkrat kaznovani.“ Zatoženec: „Prosim, gospod sodnik, zaradi beračenja ne, saj kar sem prosil, sem kar ukradel!“

Dober prijatelj. Sodnik zatožencu, ki je ubil svojega prijatelja: „S čim se morete zagovarjati?“ Zatoženec: „Gospod sodnik, moj prijatelj je vedno trdil, da bi rad nanagloma umrl.“

Primerno sredstvo. Bolniški strežaj: „Za božjo voljo, gospod doktor, jaz sem bolniku namesto zdravil dal tinte.“ — Zdravnik: Hm, — dajte mu brž eno polo pivnika!“

V gostivni. „Oštir, koliko sodčkov piva potočite na dan?“ — „Šest!“ — „Lahko jih boste še več, če nam boste dajali manjše porte.“

Resnično. „Smelo trdim, da se moji odjemavci še nikdar niso pritožili nad mojimi izdelki.“ — B.: „Kaj pa izdelujete?“ — „Mrtvaške rakve.“

Iz vojašnice. Četovodja prostaku: „Ti, osel, ali imaš še kakega brata?“ — „Da.“ „Kakšna govedina pa je?“ — „Četovodja pri vojaki.“

Katere ovce več snedo, črne ali bele? — Bele, ker črne ovce so le redke.

V prodajavni. „Koliko stane kava?“ — Prodajavec: „25 vinarjev!“ — Kupec: „To je predrago — pri vašem sosedu velja 15 vinarjev; kava je sicer slabša, pa je 10 vinarjev cenejša!“ — Prodajavec: „Da je cenejša, to že verjamem, ampak da bi bila slabša, ko moja, to ne more biti!“

Albanija. Zadnji čas se Albanija tako pogosto imenuje, da je prav, če se nekoliko seznamimo s to deželo in njenimi prebivalci. Albanija leži med Črno goro in Grško ter Jadranskim morjem. Po turško se Albanija imenuje Arnautluk in Albanci so Arnauti. Albanci sami sebe imenujejo Skipetarje (Gorjance), Srbi jim pa pravijo Arbanasi. Meje dežele, ki je zelo hribovita, niso državno določene, kakor ne meje Slovenije. V starodavnih časih so tod prebivali Ilirci in le v majhnem kotu dežele so prebivali Albanci. Ti Ilirci baje niso bili Slovani. S svojimi drznimi roparskimi napadi so bili strah sosednjih narodov. Ko se si v tretjem stoletju pred Kristusom Rimljani podvrgli deželo, je začela ista provcitat. Za časa preseljevanja narodov je izginila iz Albanije rimska vlada. Od 7. do 10. stoletja so Slovani silili v deželo. V Ohridi je bila prestolnica bolgarskih knezov, ki so ondi vladali od leta 870—1018. Leta 1042. je 60.000 Albancev

šlo z vojsko nad Srbe. Potem so bili nekaj časa Bizantinci gospodarji Albanije, leta 1343. si jo je pa podvrgel srbski car Štefan Dušan, ki je imel v svoji oblasti tudi Tesalijo in Makedonijo. Pod srbskim carjem Simonom so se začeli Albanci izseljevati. V bitki proti Turkom na Kosovem polju, dne 6. junija leta 1389. je poleg srbskih junakov padlo tudi veliko Albancev. Pod turško vlado so Albanci, ki so l. 1250. postali katoličani, začeli sprejemati mohamedansko vero. V 15. veku se je slavni albanski vojvoda Škanderbeg junaško in srečno bojeval celih 25 let proti Turkom. Po njegovi smrti so Albanci le še Skader l. 1478 hrabro branili proti Turkom, potem so se pa udali in Albanija je postala turška provincija. Veliko Albancev se je izselilo v Italijo, kjer so se ohranili do danes. Albanci so bili vsa stoletja bojevit narod. V turški vojski so bili najhrabrejši vojskovodje. Večkrat so se pa vendar Albanci uprli Turkom. Ali iz Janine je celo Albanijo in sosednje dežele osamosvojil in spravil pod svojo oblast. V vednih bojih so krščanski Albanci precej izginili. Mohamedanci v Albaniji so se za nekaj časa udali Turkom, pa so se jim pri raznih prilikah zopet spuntali. Po berolinski pogodbi je nekaj severnih Albancev prišlo pod Srbijo in Črno Goro in se je zato vzdignila vsa Albanija, dokler je ni ukrotil Derviš paša. Puniali so se Albanci proti Turkom tudi l. 1837, 1902, 1909, in 1910 Albanci namreč niso hoteli Turčiji dajati vojakov in plačevati šolnine ter so zahtevali, da naj bo albanščina po šolah učni jezik. Svoj jezik hočejo Albanci pisati z latinščino, turška vlada jim je pa vsiljevala arabske črke. L. 1910. so sklicali Albanci velik shod v B'tolj, na katerem so zahtevali reformo šol in so se hoteli organizirati kot albanska narodnost. Ker so se potem tudi branili plačevati Turkom davek, je vlada poslala nad nje Torgud Šefket pašo in Džavid Osman pašo z 10.000 možmi. Albanci so bili premagani. Turki so zasedli Djakovo, Peč in Skader in so pobrali Albancem orožje. Isa Boljetinac, načelnik albanških vstašev, je pobegnil v Črno Goro. V albanske šole se je uvedel turški jezik kot učni jezik, kar je Albance silno jezilo. Albanski jezik ima veliko narečij, ali pravega pismenega jezika ni. Toski (del Albancev) pišejo večinoma z grškimi, Gegi z latinskimi črkami, nekatere knjige so pa tiskane s posebnimi znaki. Albanščina je indogermanski jezik, ki pa našim jezikom ni nič podoben. Albanščina ima člen pri samostavnih zadej, mogoče je, da je ta navada iz albanščine prešla tudi v bolgarščino in romunščino. Preštudiral je ta jezik in izdal o njem knjige slovenski učenjak Miklošič. Književnosti Albanci pravzaprav nimajo, nekoliko več knjig so izdali oni Albanci, ki bivajo v Italiji. Albancev je okoli dveh milijonov. Med njimi je 126.000 katoličanov. Katoliški je rod Malisorov, ki bivajo v skaderski nadškofiji in jih je okoli 34.000 v tridesetih župnijah. Kakor je znano, so v zadnji vojni Malisori držali s Črnogorci. V skopeljski nadškofiji je 11 katoliških župnij s približno 20.000 verniki. Potem je še v škofiji leški 7000, v škofiji Sapa 17.000, v škofiji Polati 1500 vernikov in pod samostan sv. Aleksandra spada 16.000 katoličanov. Avstrija ima protektorat nad albanskimi katoličani. Po albanskih mestih je precej razširjena italijanščina, nemščino malo poznajo, pač pa Albanci večinoma govorijo srbski, uradniki in častniki pa tudi turški jezik. Šol Albanci nimajo skoraj nič, kar jih imajo, so italijanske. Albanci ne potrebujejo ne šol, ne cest, ne železnic, ne kulture, ne napredka, zadovoljni so, da imajo puško in da nekaznovani lahko hodijo na plen, katerega nosijo v svoja brda, zato ne marajo za nobene postave in za nobenega vladarja. Posamezni albanski rodovi si v drugih zadevah večkrat nasprotujejo, v tem so edini, da hočejo uživati staro prostost ropanja, kakor njihovi očetje.

Dibra (Debar). Na črnem Drinu v turški Albaniji leži mesto Dibra, ki ima okoli 12.000 prebivalcev. V njem imata sedež turški paša in grški škof. Prebivalci so mohamedanski in krščanski Albanci, ki so se vedno radi puntali zoper turško vlado.

Epileptični bolniki
pomoč in zdravlilo po novi zdravilni metodi. Pomoči potrebnim daje pojasnila **zdravniški ordinarijski zaved v Budimpešti, V. velika Kronengasse 18.** 288 3—2

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

OLJE ZA SLUH 334 10—1

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje in ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

SLOVSTVO.

Petra Bohinjca izbrani spisi. I. zvezek: Drobnice. Cena broširani knjigi: 1 K. Kranj 1912. Založilo, natisnilo in izdalo „Tiskovno društvo v Kranju.“ Kakor izvemo iz uvoda, je to I. zvezek Bohinjevih spisov z mladino. Zvezek obsega štiri mične povestice: Sirota — Iz starih papirjev — Ribji tat — in V megli. Te so ponatisnjene iz „Vrtcev“, letniki 1885, 1886, in 1887. Ostali dve povesti sta novi: „Češka knežna“, ki je nekaka potopisna črtica, vzeta iz slov. zgodovine 11. veka. „Osveta v zarji kršč. svobode“ je pa prizor iz letošnje črnogorsko-turške vojne. Plodovitega g. pisatelja že poznamo po njegovem krepkem zlogu in bujni fantaziji in nam je le prijetna dolžnost, da priporočamo njegovo delce v obilni nakup. V 25. letih se g. pisatelju domišljija ni razletela v kljub viharjem življenja, pač pa dela značilen kontrast nežna barva mladih let in vklesani marmor moške dobe. — Vsi prijatelji mladine naj to knjigo kupijo mladini za „Miklavža“.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—32

Vse rokodelce in sorodne obrti v Kranju in okolici opozarjamo na

občni zbor zadruga rokodelcev in sorodnih obrtov v Kranju, ki se vrši jutri v nedeljo, 24. novembra, ob devetih dopoldne na kegljišču „pri Jelenu“ v Kranju. Gre se za ustanovitev bolniške blagajne rokodelcev in njih pomočnikov, v kateri se bo dajala kolikor mogoče visoka bolniška podpora. Z ozirom na to je treba, da se tega važnega občnega zbora udeleže vsi rokodelci (mojstri) v največjem številu. Rokodelec, ki ne pride, je sovražnik lastnega — rokodelskega stanu. Dnevni red glej v inseratu.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezn i smrti nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Marija Črnilec roj. Kmet

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo prirčno zahvalo. 331

Naklo, dne 16. novembra 1912.

Žalujoča rodbina Črnilec.

Stanovanje

obstoječe iz hiše s hlevom, se odda takoj v najem. Polja in košnje je toliko, da se lahko redi dvoje goved. Odda se tudi stanovanje brez polja. 334 3—2

Natančneja pojasnila v Prevoli pri Kranju.

Ravnokar so izšle **plošče za gramofon.** vsakovrstne nove harmonike, Dobe se pri men. po znižanih cenah; ravnotako prodajam vsake vrste tovarniške in ročnega izdelka. Cene so od 3—70 gl. V popravila sprejemam harmonike in gramofone in še druga vsakovrstna mala mehanična dela. Priporočam se 332 3—1 **Pavel Bizjak star., Kranj št. 102.**

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik

V KRANJU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovžu, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 47

Največja snažnost!

BRIVNICA

Valentin Rozman, Kranj hiš. šte. 106, nasproti župne cerkve.

Prodaja najboljših sredstev za negovanje in barvanje las, negovanje kože in zob, toaletnih mil, parfumov, šminke za gledališke odre, lasničarskih izdelkov, krepca, podložkov i. t. d.

Točna postrežba!

Tiskarno Knjigoveznico

priporoča
TISKOVNO DRUŠTVO, KRANJ.
Vse se izdeluje prav fino in poceni.

Izmed dobrega najboljši!

Singer Ko., deln. družba šivalnih strojev, Kranj, Glavni trg 119.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju.

Vabilo k
izvanrednemu občnemu zborovanju
ki se vrši
v nedeljo, dne 24. novembra
t. l. ob 9. uri dopoldne v gost.
'pri Jelenu' (kegljišče) v Kranju.

DNEVNI RED:

Odobrenje pravil pomožne blagajne v okviru
zadruge rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju.
za politični okraj Kranj (registrovana pomožna
blagajna).

Zaradi važnega sklepanja se Vas vabi, da se gotovo zborovanja udeležite.

329 2-2

Načelnik.

Knjigarna 'Ilirija', Kranj

prej K. Florian

priporoča p. n. gg. trgovcem svojo
bogato zalogo božičnih in
::: novoletnih razglednic :::
veliko izbero raznih okraskov
za božična drevesca
vse po tovarniških cenah.

322 3-3

Cena češko posteljno perje!

1 kilo sivega oskubenega 2 K, bolj-
šega 2-40 K, napolbelega 3-60 K, be-
lega 4-80 K, mehkega 6 K, prve vrste
7-20 K, boljše vrste 8-40 K, najfinejše
snežno-belo 9-60 K. — **Izgotovljene po-
stelje** iz gostonitkastega, rdečega, modrega, be-
lega ali rmenega nankina, dobro nabasana pernica ali
spodnja pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, 10,
12, 15, 18 K. 200 cm dolga, 140 cm široka, 13, 15,
18, 21 K. Zglavnice, 80 cm dolge, 58 cm široke, 3,
3-50, 4 K. 90 cm dolge, 70 cm široke, 4-50, 5-50,
6 K. Neugajajoče se zamenja ali denar povrne! Ob-
širen ilustrirani cenik povsod zastoj in poštnine prost.

BENEDIKT SACHSEL, Lobos št. 371 pri Pizou (Češko).

302 12-6

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste

v Trstu, ulica St. Martici 11.

Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu **veliko za-
logo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.**

Postrežba točna in solidna.

113 33

**Na delu pošiljam prosto vožnje po povzetju
po železnici in v zavilkih po pošti.**

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Koroško rženo kavo

priznana edina kavlna primes, iz pražarne
„Excelsior“ priporoča 303 10-7

Gabrijel Jessernigg, Celovec.

Za polzkušnjo v zavejih po 5 kg za 3 K
poštine prosto na vsako pošto. Mnogo
priznavavnih pisem je na razpolago.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

224 21

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer
v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Pri meni se tudi najceneje dobijo vsi
poljedelski stroji in najboljši mlini,
stroji za kolarje, mizarje, kovače in
ključavničarje ter najboljši šivalni
... stroji po zelo nizkih cenah. ...
Jako ugodni plačilni pogoji se dobijo.

Najcenejša moč.

**Kmetje! Mlinarji! Kolarji! Mizarji!
Ključavničarji!**

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih
delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z montažo
vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo
pet do šest vinarjev.

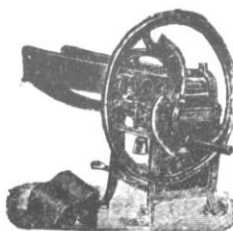
Kmetje! proč z gepeljni, živina pri njih veliko trpi in so
stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam
slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA

Dunajska cesta „pri Figovcu“.

52

Slamoreznice v veliki izberi

brzoparivniki, bakreni kotli za kuhanje žganja,
vlti kotli, peči, štedilniki, banje, cevi in vse druge
vodovodne pritiskline, okovi za stavbe, vsakovrstno
orodje za obrtnike, pristno pozlačeni 274 11

nagrobni križi, krovni škrlj „Zenit“

strešna lepenka, dalmatinski cement, traverze, železniške šine i. t. d.

Sollčna postrežba!!

priporoča

Nizke cene!!

Franc Dolenz, trgovina z železnino, Kranj (Roosova hiša).

Najvišja odlika!
Na sedmih prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno, če je na podplatu
ustanovno leto 1860.

326 10-2

Šent Peterburške
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

GALOŠE

Vsak dan jih izdela
tovarna 60.000 parov.

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj I.
Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestne hranilne vloge po
4 1/4 %

brez vsakega odbitka. Obresti se
prispevajo glavnici **polletno.**
Vloge v tekočem, giro-računu in
na blagajniške liste po najugod-
nejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim od-
borom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4 1/2 %

128 52-37

Eskontinje menice denar-
nih zavodov in daje lom-
bardna posojila. Prodaja
lastne pupilarno varne ko-
munalne zadolžnice in za-
stavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod
ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.